

JAHON SIYOSATIDA GLOBALLASHUVNING O'RNI

Tog'aymurodov Jamoliddin Kamoliddin o'g'li
Iqtisodiyot va pedagogika universiteti o'qituvchisi
Toshtemirova Gulzabar Majnunovna
Iqtisodiyot va pedagogika universiteti talabasi

Annotatsiya

Ushbu tezisdagi globallashuv jarayonining jahon siyosatidagi o'rni va ta'siri tahlil qilinadi. Globallashuv, birinchidan, iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy munosabatlarni kengaytirishi orqali mamlakatlar o'rtasidagi integratsiyani kuchaytiradi. Ikkinchidan, bu jarayon davlatlararo hamkorlikni rivojlantirish, global muammolarni hal qilish va xalqaro xavfsizlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Tezisdagi globallashuvning siyosiy, iqtisodiy va madaniy jihatlari, shuningdek, uning ijtimoiy ta'siri ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar Globallashuv, jahon siyosati, iqtisodiy integratsiya, xalqaro munosabatlar, madaniy o'zgarishlar, global muammolar.

Kirish

Globallashuv – bu mamlakatlar, xalqaro tashkilotlar va iqtisodiy tizimlar o'rtasidagi o'zaro bog'lanishlarni kuchaytiruvchi jarayon. Ushbu jarayon nafaqat iqtisodiy jihatdan, balki siyosiy, madaniy va ijtimoiy sohalarida ham o'z aksini topadi. Bugungi kunda globallashuvning ta'siri jahon siyosatida yanada muhim ahamiyatga ega bo'lib bormoqda. Global muammolar, masalan, iqlim o'zgarishi, terrorizm, migratsiya va iqtisodiy nomutanosiblik kabi masalalar jahon hamjamiyatining birgalikdagi harakatlarini talab qiladi.

Globallashuv jarayoni, bir tomondan, mamlakatlarning iqtisodiy o'zaro bog'lanishini kuchaytiradi, ikkinchi tomondan, siyosiy va madaniy jihatlarni ham o'zgartiradi. Mamlakatlar o'rtasida integratsiya jarayonlari davom etar ekan, ularning milliy suverenitetlari va siyosiy mustaqilliklari qanday ta'sirlanishi muhim masala hisoblanadi. Ushbu tezisdagi globallashuv jarayonining jahon siyosatiga ta'siri tahlil qilinadi va uning ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy jihatlari ko'rib chiqiladi.

Globallashuvning Siyosiy Ta'siri

Globalashuv jarayoni siyosiy sohada bir qator o'zgarishlarni keltirib chiqardi. Birinchidan, davlatlar o'rtasidagi diplomatik munosabatlar va hamkorlik kuchaymoqda. Jahon siyosati, global muammolarni hal qilishda ko'proq xalqaro tashkilotlar va platformalarga asoslanmoqda. Ikkinchidan, globalashuv orqali mamlakatlar o'z milliy manfaatlarini himoya qilish uchun kooperatsiyalashmoqda. Masalan, iqlim o'zgarishi, terrorizm va iqtisodiy krizis kabi global masalalarni hal qilishda birgalikda harakat qilish zarurati paydo bo'ldi.

Bundan tashqari, globalashuv siyosiy jarayonlarga ham ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Mamlakatlar o'rtasida iqtisodiy integratsiya, o'z navbatida, ijtimoiy barqarorlik va tinchlikni ta'minlashga yordam beradi. Misol uchun, Yevropa Ittifoqi davlatlari o'rtasidagi iqtisodiy va siyosiy integratsiya jarayoni Yevropada barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Globalashuvning Iqtisodiy Ta'siri

Globalashuv jarayoni iqtisodiy sohada ham muhim o'zgarishlarga sabab bo'lmoqda. Mamlakatlar o'rtasida savdo va investitsiyalarni kengaytirish, iqtisodiy o'zaro bog'liqlikni kuchaytiradi. Ushbu jarayon natijasida global iqtisodiy tizim shakllanmoqda, bu esa mamlakatlarning iqtisodiy siyosatini o'zgartirishga olib keladi. Mamlakatlar o'z iqtisodiy rivojlanishlarini ta'minlash uchun xalqaro bozorlarga integratsiyalashmoqda.

Biroq, globalashuvning iqtisodiy ta'siri bir xil emas. Ba'zi mamlakatlar uchun globalashuv foydali bo'lishi mumkin, boshqalari esa iqtisodiy nomutanosiblikka duch kelishi mumkin. Shu bilan birga, globalashuvning salbiy ta'siri, masalan, ijtimoiy tengsizlik va ish o'rinlarining yo'qolishi, ko'plab mamlakatlarda muammolarni keltirib chiqarmoqda. Ushbu masalalar jahon siyosatida iqtisodiy barqarorlik va ijtimoiy adolatni ta'minlash zaruratini kuchaytiradi.

Globalashuvning Madaniy Ta'siri

Globalashuv jarayonining madaniy jihatlari ham ahamiyatlidir. Madaniyatlar o'rtasida o'zaro ta'sir va almashuv kuchaymoqda. Internet va ommaviy axborot vositalarining rivojlanishi orqali global madaniyat shakllanmoqda. Biroq, bu jarayon madaniy xilma-xillikni ham tahdid ostiga qo'yishi mumkin. Mahalliy madaniyatlar va an'analar globalashuv jarayonida yo'qolishi yoki o'zgarishi mumkin.

Shuningdek, globalashuv madaniy an'analar va qadriyatlarning global maydonga chiqishiga ham olib keladi. Bu jarayon mahalliy madaniyatlarning

saqlanib qolishi uchun yangi imkoniyatlar yaratishi mumkin. Misol uchun, milliy an'analarni xalqaro maydonga olib chiqish, ularni saqlash va rivojlantirish imkonini beradi.

Xulosa

Globallashuv jarayoni jahon siyosatida muhim o'rin tutadi. Bu jarayon mamlakatlar o'rtasida iqtisodiy, siyosiy va madaniy munosabatlarni kengaytiradi. Globallashuvning ijtimoiy va iqtisodiy ta'sirlari davlatlarning siyosiy qarorlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Mamlakatlar o'rtasida hamkorlikni kuchaytirish, global muammolarni hal qilish va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash uchun birgalikda harakat qilish zarurati yanada o'sib bormoqda.

Globallashuv jarayonining yanada chuqurlashishi, jahon siyosati va iqtisodiyoti uchun yangi chaqiriqlar va imkoniyatlarni keltirib chiqaradi. Shuningdek, bu jarayon mahalliy madaniyatlarning saqlanishi va rivojlanishida ham muhim rol o'ynaydi. Jahon hamjamiyatining globallashuv jarayonidagi rollari, ularning ijtimoiy va iqtisodiy ta'sirlarini hisobga olish, barqaror va tinch dunyo yaratishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

Foydalanilgan Adabiyotlar

1. Giddens, A. (1990). *The Consequences of Modernity*. Stanford University Press.
2. Held, D., & McGrew, A. (2007). *Globalization Theory: Approaches and Controversies*. Polity Press.
3. Scholte, J. A. (2005). *Globalization: A Critical Introduction*. Palgrave Macmillan.
4. Steger, M. B. (2013). *Globalization: A Very Short Introduction*. Oxford University Press.
5. Roudometof, V. (2005). *Globalization and the Identity of the Local*. In *Globalization: A Critical Introduction*.